

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSA Marek Procek (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 marca 2017 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt III AUa .../14,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Przedmiotowy spór zainicjowany został odwołaniem ubezpieczonego A. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przyznającej ubezpieczonemu emeryturę od dnia 12 sierpnia 2013 r., wyliczoną przy wykorzystaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w proporcji 53,66%.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się emerytury w wyższej wysokości, wyliczonej z uwzględnieniem podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu podlegania ubezpieczeniom z uwzględnieniem zarobków osiągniętych przez ubezpieczonego w okresie

zatrudnienia w kopalni od 1974 r., przy zastosowaniu wszelkich środków dowodowych dla ustalenia tychże zarobków.

Wyrokiem z 21 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny zmienił, zaskarżony apelacją ubezpieczonego A. C., wyrok Sądu Okręgowego z dnia 18 czerwca 2014 r., w ten sposób, iż od 31 lipca 2014 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego, obliczony z lat 1967-1971, 1973-1982 oraz 1985-1989 ustalił na 68,23%, oddalając apelację w pozostałym zakresie obejmującym żądanie obliczenia wysokości emerytury z przyjęciem jako podstawy wymiaru - składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 28 czerwca 1974 r. do 30 czerwca 1979 r. „przeciętnej miesięcznej płacy netto robotników w górnictwie węglowym”.

W skardze kasacyjnej od przedstawionego rozstrzygnięcia profesjonalny pełnomocnik ubezpieczonego, zarzucając bezpodstawność odmowy obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem postulowanej podstawy wymiaru składek za lata 1974 – 1979, wskazał, iż wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 25.695 zł, co stanowi dwunastokrotność różnicy między wysokością emerytury obliczonej od podstawy wymiaru z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 250%, a kwotą emerytury ustalonej zgodnie z wyrokiem Sądu drugiej instancji.

Postanowieniem z dnia 5 września 2016 r. Sąd Apelacyjny podjął się sprawdzenia wysokości przedmiotu zaskarżenia oznaczonego w skardze kasacyjnej na kwotę 25.695 zł. W tym celu wezwał pełnomocnika skarżącego do określenia postulowanej podstawy wymiaru składek za sporny okres lub procentowego jej stosunku do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia za sporny okres. Pełnomocnik skarżącego nie wykonał opisanego zobowiązania. Organ rentowy podał natomiast, iż nie ma danych dotyczących miesięcznej płacy netto robotników dołowych za sporny okres. W tej sytuacji, Sąd Apelacyjny, dokonując sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, przyjął samodzielnie, iż stosunek procentowy podstawy wymiaru składek w latach 1974 – 1979 do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia wynosił (tak jak tego chciał skarżący) 250%. Uwzględniając powyższe założenie, Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 19 października 2016 r. ustalił, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie nie przekracza kwoty 10.000 zł.

W uzasadnieniu tegoż postanowienia Sąd wskazał, iż w oparciu o przedstawione wyżej założenia dokonał wyliczenia wysokości emerytury na kwotę 2.049,85 zł., zatem, biorąc pod uwagę wysokość emerytury obliczonej przy wykorzystaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przyjętej w wyroku z dnia 21 kwietnia 2016 r., wartość przedmiotu zaskarżenia, obliczona według reguł przyjętych w art. 22 k.p.c., wyniesie 7.047 zł $[(2.049,85 \text{ zł} - 1462,62 \text{ zł}) \times 12]$.

Postanowieniem z 20 października 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego A. C. od wyroku Sądu Apelacyjnego z 21 kwietnia 2016 r. w sprawie z odwołania A. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wysokości emerytury, uznając ją za niedopuszczalną z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny stwierdził, że skoro ubezpieczony kwestionuje wysokość emerytury, to wartość przedmiotu zaskarżenia należało wyliczyć w oparciu o art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania. Różnica między wysokością świadczenia emerytalnego postulowanego przez wnioskodawcę, a wysokością tego świadczenia ustaloną wyrokiem Sądu drugiej instancji, liczona za okres roku nie przekracza 10.000 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

W zażaleniu na zaprezentowane postanowienie ubezpieczony, zarzucając Sądowi drugiej instancji naruszenie art. 398² § 1 k.p.c., przez uznanie, że skarga kasacyjna nie przysługuje od wyroku oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w sytuacji gdy odwołujący kwestionuje przesłanki nabycia prawa do świadczenia emerytalnego, mające wpływ na jego wysokość, co oznacza, że postępowanie takie jest postępowaniem o przyznanie emerytury w rozumieniu powyższego przepisu, wniósł o jego uchylenie i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

W motywach zażalenia skarżący powołał się na pogląd prawny wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01, sprowadzający się do tezy, zakładającej, iż w sprawie o przyznanie emerytury

kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, chociażby zaskarżono wyłącznie wysokość przyznanego świadczenia. W niniejszej zaś sprawie przedmiotem odwołania rozpoczynającego postępowanie sądowe - zdaniem skarżącego - była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotycząca przyznania emerytury w określonej wysokości. Zatem, zdaniem skarżącego, mimo, iż skarga kasacyjna dotyczy wysokości przyznanego świadczenia, jako jej podstawę należy przyjąć przesłanki nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Stosownie bowiem do art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Odwołanie się przez skarżącego do zdania drugiego przytoczonego przepisu nie może być uznane za trafne.

Przepis art. 476 § 2 i 3 k.p.c. wyjaśnia ustawowe pojęcia spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, stanowiąc w § 2 pkt 2, że należą do nich między innymi sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących emerytur i rent. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu. Oznacza to, że żądanie niebędące przedmiotem rozpoznania sądu nie może stanowić przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną decydującego o jej dopuszczalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 r., II UZ 4/08).

Według skarżącego, przedmiotem niniejszej sprawy jest przyznanie emerytury w innej wysokości niż ustalił to organ rentowy, a zatem dla oceny

dopuszczalności skargi kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie ma znaczenia. Wyprowadzanie takiego stanowiska z powołanego w zażaleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01, nie może być uznane za skuteczne. Wskazać zatem należy, iż pogląd ten nie jest powszechnie akceptowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 12/15). W realiach niniejszego sporu podnieść trzeba, iż przedmiotem sporu na etapie postępowania sądowego wynikającego z odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego nie było przyznanie lub wstrzymanie emerytury (art. 398² § 1 k.p.c.), gdyż kwestia ta została rozstrzygnięta korzystnie dla skarżącego na etapie postępowania przed organem rentowym, ani świadczenie w całej dochodzonej wysokości, ale różnica pomiędzy tą kwotą a należnością ustaloną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. W takim przypadku - jak to trafnie przyjął Sąd Apelacyjny - do obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia stosuje się - z mocy art. 368 § 2 zdanie trzecie w związku z art. 398 k.p.c. - odpowiednio art. 22 k.p.c. i stanowi ona różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego (ustalonego) przez organ rentowy, a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczonego - w skali jednego roku. Stanowisko to jest dominujące i utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. między innymi postanowienia: z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08, z dnia 24 czerwca 2009 r., II UZ 17/09, z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/09, z dnia 27 października 2009 r., II UZ 34/09, z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10, z dnia 23 listopada 2011 r., III UZ 26/11, z dnia 5 marca 2014 r., II UZ 12/14).

W związku z powyższym, zażalenie, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., zasługiwało na oddalenie.